

LUSIKKA JOKA SOPPAAN

Ei voi kuin äimistellä, mistä riittää tukipalveluiden asiakkaila aikaa, ammattitaitoa ja arvostuksen puutetta pistää lusikkansa jokaiseen ruoka- ja siivouspalvelun soppaan.

Ruokailu ilman tarjottimia sujuu kymmenissä kunnissa hienosti. Toimintamallilla säästetään työtä ja luontoa. Palvelurakennusta suunniteltaessa tehty päätös luopua tarjottimista vähentää tilatarvetta. Ei ole merkityksetöntä se, että voidaan nipistää kouluravintolasta 10 neliötä buffetalueelta, 20–30 neliötä salista (kapeammat ruokailupöydät) ja 15 neliötä astiahuoltotiloista (astianpesukoneen kuivauslohko ja tarjotinten kuivaustilat) jättämällä tarjottimet pois.

Mutta kun ei, ei kerta kaikkiaan ei! Ilman yhtäkään järkevää selitystä tämä toimintamalli voidaan tuosta vain torpata. Vedotaan esim. siihen, että pienimmät lapset eivät osaa kantaa lautasta (joka itse asiassa on juuri toisin päin – pienimpien on helpompi kantaa lautasta kuin tarjotinta). Mikään, ei edes naapurikunnan hyvät kokemukset, kumoa tätä ajatuskulkua. Luontoa toki halutaan säästää, mutta ei tällä tavalla.

Toinen hyvä esimerkki on se, että päiväkodeissa halutaan ruokailla osastoilla niin kuin on aina tehty. Siitäkin huolimatta, että mikään järkisyy ei sitä puolla. Erillisissä ruokailutiloissa ruuan turvallisuus ja aistinvarainen laatu paranevat, hävikki vähenee. Ruoka ei lopu alvariinsa kesken. Valikoimaakin voitaisiin lisätä.

Mutta kun ei, ei kerta kaikkiaan ei! Ilman yhtäkään järkevää selitystä tämä toimintamalli voidaan tuosta vain torpata. Vedotaan esim. siihen, että pienimmät lapset häiriintyvät yhteisruokailusta. Mikään, ei edes naapurikunnan hyvät kokemukset, kumoa tätä ajatuskulkua. Luontoa toki halutaan säästää, mutta ei tällä tavalla. Eikä juuri meidän toimipisteessämme. Osastoilla ruokailun epämukavuutta ollaan valmiita sietämään, ettei vaan mikään muuttuisi. Yhdestäkään rompetta täynnä olevasta kaapistosta ei voi luopua ruokailutilan järjestämiseksi. Voi olla, että joku vuosi vielä tarvitaan jukurttipurkkeja, rikkiäistä joulukoristetta tai vuoden 1981 atk-opasta.

Minun rajallinen järkeni ei riitä käsittämään sitä, miten rehtori voi ruokapalvelua paremmin tietää, minne linjasto kannattaa sijoittaa tai mikä on optimaalisin malli linjastolle. Uusi linjastomalli on pakko torpata, vaikka muualla vastaava toimii mainiosti. Tai miksi rehtori kokee tarvetta puuttua ruoka- ja siivouspalvelun sosiaalitaratkaisuihin. Pukuhuonekeskusteluhan on ihan absurdi; voivatko monipalvelutyöntekijät vaihtaa työkampeet samassa tilassa kuin monipalvelutyöntekijät? (Taustalla vanha ajatus jaosta ruoka- ja siivouspalveluihin)

Uuteen koulukeskukseen hankitaan siivousasiantuntijoiden perustelluista vastaväitteistä huolimatta pölyä kerääviä avohyllyköitä, vaikeasti puhdistettavia säkkituoleja, valkoisia pulpetteja ja hankalasti puhdistettavat kenkä- ja naulakkorakenteet. Opetustiloihin ostetaan painavia mattoja, vaikka siivousasiantuntija suosittelee hygieenisia ja paloturvallisia vaihtomattoja. Siivouspalvelu on muuttanut kasvavan työmäärän euroiksi, esittänyt vaihtoehtoiset toimintamallit käyttökustannuksineen.

Mutta kun ei, ei kerta kaikkiaan ei! Käyttökustannukset eivät kiinnosta ketään, vaikka helposti piruillaankin siitä, että naapurikunnassa siivous on halvempaa. (Hinnat eivät ole vertailukelpoiset.) Luontoa toki halutaan säästää, mutta ei tällä tavalla, siivottavuutta parantamalla. Sisäilmasta oireillaan, mutta sehän johtuu siivouksen huonosta ladusta. Syy pölynmäärään ei ole kotoa roudattujen sohvien, ikeamattojen, eikä kappien päällä olevien tavararöykkiöiden.

Olisiko näissä esimerkeissä kysymys vain oman asemavallan korostamisesta?

Vai onko kysymys siitä, että johtajalla ei ole uskallusta tehdä päätöstä, joka saattaisi pahoittaa jonkun hänen oman työntekijänsä mielen. Helpompi ryömiä eteenpäin vanhan kartan mukaan, niin eipähän tarvitse kuunnella mussutusta. Uuden reitin valinta kun sisältää aina hienoisen riskin. Ainakin mussutusriskin.

Linjaukset mm. päiväkotien ruokailutiloista, siivottavuudesta ja tarjottimista pitää tehdä sitovasti kuntatasolla, ettei jokainen kiinteistökohtainen esihenkilö pääse sanomaan viimeistä sanaansa. Asiakas päättää, juu, mutta ei mielestäni kiinteistötasolla.

Ruoka- ja siivouspalvelua johtaa kunnissa fiksit ihmiset, jotka miettivät asiat tarkasti paitsi asiakas-, myös talouden näkökulmasta. Uusien ideoiden ja muutosehdotusten päältä kävely osoittaa mielestäni arvostuksen puutetta substanssiosaajaa kohtaan.

Lannistua ei kuitenkaan voi, on vain jaksettava kyntää sarkaa kivisellä tantereella. Enempää ei kuitenkaan voi tehdä kuin parhaansa.